

TEMA DEL DIA

D'esquerra a dreta, el Niño, l'Àlex, el Sebastià, el Manuel, l'Àxel i la Saray, en un pati del centre

Al final de la visita hi va haver temps per fer una valoració del projecte

Discapacitats i presos trenquen tòpics

► Usuaris d'Ampans i interns dels Lledoners participen en un projecte comú per treure's les etiquetes i els estigmes que arrossegueu

EL REPORTATGE

JODI MORROS MANRESA

Què poden tenir en comú els usuaris d'Ampans i els interns de la presó dels Lledoners de Sant Joan de Vilatorrada? Les etiquetes i estigmes que arrossegueu. A ulls de la societat, uns són els discapacitats intel·lectuals i els altres els dolents. Si no es va més enllà tot són límits, estereotips i un profund desconeixement. I això els pesa molt, afirmen els dos col·lectius.

Per deslliurar-se d'aquests estigmes i escampar a la societat què hi ha més enllà d'aquestes etiquetes, primer cal que es coneguin entre ells. Ampans i interns de l'escola d'adults dels Lledoners Carme Karr han posat fil a l'agulla. Des de fa un temps organitzen trobades entre ells a través d'un projecte que han

batejat amb el nom d'«Aprenem junts. Compartim experiències». Ja se n'han celebrat quatre.

Recentment sis usuaris d'Ampans han pogut conèixer el dia a dia de sis interns a la presó dels Lledoners, on van passar tota una jornada. Era el segon cop que es veien. El primer ho van fer a Ampans, on, en aquest cas, els interns també van poder conèixer una realitat que ignoraven. Hi haurà una tercera i última trobada. I el curs vinent, hi tornaran amb nous usuaris d'Ampans i nous interns de Lledoners.

No ha sigut fàcil tirar endavant el programa perquè s'han hagut de superar tota mena d'obstacles burocràtics i, també, reticències personals. Allò de les etiquetes. Però ja fa

quatre anys que es porta a terme amb jornades que comparteixen uns i altres. La primera a Ampans, la segona al mateix centre penitenciari, i la tercera en un espai lúdic.

Abans hi ha hagut un treball previ. «Això no apareix com un bolet. Parlem d'estigmes, d'etiquetes. Què tenim por d'ells i de què tenen por segurament ells de nosaltres», explica Glòria Alsina, educadora d'Ampans i responsable del projecte.

La llavor del projecte

La Saray és professora a l'escola Carme Karr dels Lledoners. Juntament amb Alsina va impulsar la iniciativa fruit d'una visita que un grup d'Ampans va fer al centre penitenciari per fer un taller de paper reciclat. «Ens va semblar molt enriquidor però ens va quedar

curt i vam creure que en podríem treure més suc. Llavors vam començar a treballar per donar-li cos».

Per a Saray, «són dos col·lectius que tenen molts prejudicis i moltes etiquetes, i al final s'adonen que són dues realitats bastant properes, que hi ha molts estereotips i prejudicis socials i que al cap i a la fi són persones». Comenta que al llarg de tot el projecte «acaba sortint que són dues realitats molt properes, que potser alguns no són tan lliures i els altres no estan tan lligats. Però que per damunt de tot són persones amb etiquetes i que lluiten contra elles davant la societat».

Una bogeria

El director de l'escola Carme Karr dels Lledoners, Pedro Albino, assegura que en un primer moment el projecte de posar en contacte dos mons aparentment tan diferents

«semblava una bogeria», però n'ha acabat sortint «una convivència molt maca». Per a Albino, la presó «necessita ser permeable». I recordar a tothom, als interns que hi ha ingressats però també a la societat que hi ha a fora, «que tots en som corresponsables».

Inclusió social és una expressió clau per a Ampans i també a l'escola Carme Karr dels Lledoners. «Potser Ampans porta anys d'avantatge en aquest camp», opina Alsina. Però tot i així assegura que els usuaris de l'entitat manresana continuen tenint la percepció que estan etiquetats. «D'entrada som dos col·lectius molt diferents, però tenim aquest punt en comú. I això els uneix i fa que s'estableixin vincles especials. Es nota de seguida».

Alsina continua dient que amb aquest projecte els dos col·lectius ja s'han tret etiquetes de sobre, «i ara

En un dels patis del centre, en un ambient relaxat i distès. Va ser un dia diferent per als usuaris d'Ampans i per als interns

FOTOGRAFIES DE: JORDI MORROS

A l'hora d'acomiar-se hi va haver abraçades. Es tornaran a veure aviat

Compartint taula en una de les sales de l'edifici de comunicació del centre penitenciari dels Lledoners

LA DADA

Ser agents actius de canvi i fer més inclusiva la societat

► Fer més inclusiva la societat és un dels principals objectius del projecte en comú d'Ampans i l'escola Carme Karr del centre penitenciari dels Lledoners. També els uneix el treball en xarxa, fomentar la integració social, crear espais de reflexió conjunta i dur a terme un treball cooperatiu i compartit.

ho hem d'explicar» perquè ho comencin a fer la resta.

Té clar que «nosaltres no anem a jutjar als interns. Ja hi va haver un jutge que ho va fer. En aquest cas tenim l'oportunitat de veure que hi ha persones, sentiments, famílies. I potser no és la imatge que teníem. Les etiquetes a vegades són injustes». Creu que això és degut a la desinformació i al desconeixement de totes dues realitats. Afirmar que del que es tracta és de donar l'oportunitat a diversos col·lectius, en aquest cas els usuaris d'Ampans i els interns dels Lledoners, perquè mostrin «més les seves capacitats que les seves dificultats. Tothom et pot ensenyar alguna cosa».

«Aquí tot passa molt a poc a poc, però passa i de la presó se'n surt»

► Interns dels Lledoners fan de guies i d'amfitrions a un grup d'Ampans durant tota una jornada al centre penitenciari

Crònica

JORDI MORROS MANRESA

Aquí dins tot passa molt a poc a poc, però passa i se'n surt», comenta el Xavi, un dels sis interns dels Lledoners que han fet d'amfitrions als també sis usuaris d'Ampans que han estat convidats a passar un dia amb ells al centre penitenciari. **Regió7** els ha acompanyat.

A l'entrada principal la Saray, professora de l'escola Carme Karr, rep la comitiva. Són l'Àlex, l'Àxel, el Francisco, l'Estefania, la Karen i el Josep. Els acompanyen les educadores Glòria Alsina i Aida Cantero. Hi ha nervis abans d'entrar a la presó, on des de fa dies ja tenen la llista de tots els qui han d'entrar. Cal ensenyar carnets, deixar tots els efectes personals en una taquilla, engan-

xar-se de forma visible una etiqueta i passar un detector de metalls.

El director de l'escola del centre, Pedro Albino, els ensenya un lema que hi ha a la paret del vestíbul que recorda que l'objectiu últim del centre és la reinserció. «Per això fem aquesta activitat. Perquè cal lluitar per millorar i progressar. Com feu vosaltres», els diu.

A través d'un passadís amb rajoles blaves s'accedeix a un dels patis. En un cantó l'edifici de la presó, a l'altre el de serveis. El Josep i l'Àxel no deixen de fer preguntes. «Quantes càmeres hi ha?». «Més de 600».

Més controls i portes que es tanquen al darrere abans que s'obri la del davant per poder continuar. Finalment arriben al cor del centre penitenciari, una mena de carrer enjardinat al mig amb els mòduls a un cantó i a l'altre. També l'escola.

En una de les sales es troben els usuaris d'Ampans i els interns. Són el Mustafà, que havia de sortir de permís però l'ha ajornat fins a un altre dia per poder ser aquí, el Xavi, el Sebastián, el Niño, el Manuel i el Giova. És el segon cop que es veuen. S'abracen, se saluden i es fan les preguntes de rigor: «com estàs?». S'hi

afegeix l'Eva, professora a l'escola Carme Karr com la Saray.

S'asseuen en rotllana i un per un expliquen què els sembla el projecte. «És una de les poques coses bones que t'emportes d'aquí», diu un intern. Un altre comenta que «m'agradaria que sentís com estem». Els nervis inicials d'uns i altres es van esvainent. El grup es barreja. Tothom parla amb tothom i els interns estan especialment pendents de l'Àlex, amb problemes de mobilitat. Fan de guies per la biblioteca, els tallers i les àrees de treball que hi ha al centre. El Sebastián és l'encarregat d'una d'elles. «Entre això i l'escola el dia passa més ràpid que no pas si t'estàs al pati».

Més controls per entrar a un dels mòduls. El pati és ple de gent que camina amunt i avall. De forma excepcional permeten als visitants entrar a una cel·la, la del Mustafà, que la mostra orgullós. Llarga i estreta, hi ha una llitera en un cantó, estanteries en l'altre, i un auster bany amb geres d'intimitat. A la paret, fotos de la família. Tanquen la porta amb tothom a dins. Quan es torna a obrir el Niño pregunta: «quina sensació heu tingut? Doncs jo porto anys així».

Malgrat tot «és l'únic lloc on tens intimitat si vius sol», diu el Xavi. Sol vol dir sense compartir-la amb ningú.

Els visitants continuen encuriosits amb el que veuen i viuen. També còmodes. A estones t'oblides que ets en una presó, però l'Estefania comenta que, un cop vist, «no entenc com hi ha gent que hi torna a entrar».

La trobada continua en una sala de l'àrea de comunicació, on els interns mantenen el contacte amb la família. En general tenen dret a fer 5 trucades a la setmana i 2 vis-a-vis d'una hora i mitja al mes. Per dinar hi ha un vermut que han pagat els interns. Després, lleties i pollastre, com tothom. Els usuaris d'Ampans els donen les gràcies per l'atenció.

L'ambient relaxat i distès només s'interromp quan per megafonia s'anuncia que es fa recompte. Els interns surten un moment. Llavors arriba l'hora que els educadors demanen a tothom una valoració del dia. Els usuaris d'Ampans fan preguntes: «què trobeu a faltar?». «La família, caminar, llibertat d'horaris, llibertat per fer i menjar el que vulguis», contesten. Allò bàsic. No tot són flors i violes. Es queixen de la manca de permisos. «Quan em deneguen el permís em recorden què vaig fer el 2010. Tot el temps que he estat aquí no compta?», lamenta un d'ells. També que els jutgen contínuament, opinen.

La visita s'acaba. S'abracen emocionats. Es tornaran a veure aviat.

PALLARÈS anys

Els nostres productes, la nostra garantia

El nostre ofici, la nostra passió

Pol. Ind. els Ametllers, parc 37
25280 Solsona - Tel. 973 483 054
info@pallaressolsona.com - www.pallaressolsona.com